

Makitu ki nja joo ki Pol ndangi adi
Timote

Ta ki do makitu'ti ki nja joo ki Pol ndangi adi Timote

Pol ndangi makitu kin kagilo ki in kəy dangay'ti. Pol ulə dingəm me Timote'ti kadi uwə tɔgi'ne ba me kagilo'ə'ti ki nje tusi kunme lə'de k'inyə kɔ banyinan ki do mad'a'ti do mad'a'ti. Maji kadi Timote elta lə Luwə ningə ndo'de nya ulə'n dingəm me'de'ti ningə kadi inbe ore me'ne. Maji kadi in ngəm makitu ki ndangi ki ar njay lə Luwə kadi ɔri tarow me kisikidɔtaa'ti lə'i nu kadi in nyando lə'i nu (3.14-16). Maji ndaji kunme, kuwəɔgiba, kisidɔti, ki ndigi lə Pol ki te doɔboy ndo kisikidɔtaa'ti li'ə (4.6-7).

Konta'gi ki me'ti: Kandi me ta'ti ki oyo ki ra Luwə 1.1-7. Poyta ki maji in kon 1.8-2.13. Kulə dingəm me nan'ti tado kiləmbər Poyta ki maji ki rɔnel 2.14-4.8. Ta'gi ki ɔjido Pol inbe ki kuwə ji nan 4.9-22.

Kuwə ji nan

¹ M'in Pol ki njekawkulə lə Jeju Kirisiti kigo ndigi'ti lə Luwə. Kulə ra'm in kadi m'iləmbər ta kaji ki Luwə un ndu'ne adi do'ti ki takul kində rɔ nan'ti me tɔ Jeju Kirisiti. ² M'ulə ki makitu kin mad'i in Timote* ki in ngonn ndigi lə'm. M'uwə ji'i ə m'dəji kadi memaji ki k'oo kumtondoo ki kisimaji lə Luwə ki Baw'je ingi ki Burəbe lə'je Jeju Kirisiti in nan'ti sə'i.

Pol ra oyo Luwə

³ M'ra oyo Luwə ki m'nji m'ra kulə mad'a ki ngarme ki ar njay ki uwə'm ki ta toki kaw'm'gi† rai kete be tɔ.

* 1:2 1.2 KNK 16.1 † 1:3 1.3 Plp 3.4-5

Kondo ki kada loki m'nji m'elta ki Luwə ningə, me'm olo dɔ'i'ti. ⁴ Loki me'm olo dɔ non'ti lə'i[‡], ɓo k'oyi ra'm ngayn kadi rɔnel lə'm rosi. ⁵ Me'm olo dɔ kunme'ti lə'i ki rɔta'ti. Kunme kin in rɔ kawi Loyisi'ti kete ɓay taa to rɔ kon'i Enisi'ti tɔ. M'tadi el kadi kunme kin in ngarme'i'ti tɔ.

Pol dəji Timote kadi ingə kon sə'ne tado Poyta ki maji

⁶ Tado kin ə, m'olo me'i dɔ ta'ti kin kadi ində kum'i maji go kadikare'ti lə Luwə ki ingə kigo memaji'ti li'ə, loki m'ində ji'm dɔ'i'ti. ⁷ Toki rɔta'ti, Ndil ki kar njay ki Luwə adi'je, in Ndil ɓol el, nan in Ndil ki rosi ki tɔgi ki ndiginan. Taa in Ndil kində dɔ rɔ'ti tɔ. ⁸ Adi rɔ'i sɔl'i tado man naji dɔ Burəbe'ti lə'je el. Taa adi rɔ'i sɔl'i dɔ'm'ti, m'in ki m'in kəy dangay'ti tado li'ə kin el tɔ. Nan kadi ingə kon sə'm tado Poyta ki maji kigo tɔgi'ti ki Luwə adi. ⁹ Luwə ki aji'je in ɓe'je, kadi kisikidɔtaa lə'je in kisikidɔtaa ki ar njay. Ra nya kin be tado kulə ra'je'gi el, nan in kigo ndigi'ti ki memaji'ti li'ə. Memaji kin Luwə adi'je me tɔ Jeju Kirisiti'ti kete taa kadi ində dɔnangi. ¹⁰ Memaji kakin j'oyi ki kum'je ngɔsine ki takul re lə Njekaji'je Jeju Kirisiti. In ə koy təl nya ki kare'ti. Ningə ki takul Poyta ki maji, ra adi ji gəri kaji ki kisi kumngayira ki ar njay njay tɔ. ¹¹ In tado Poyta ki maji kin ə Luwə ində'm to nje kiləmbər num, njekawkulə num, taa njendo de'gi nya num tɔ. ¹² In kin ə, in ginn k'ingə kon lə'm ki ngɔsine kin. Nan rɔ'm sɔl'm dɔ'ti el. Toki rɔta'ti, m'gər Luwə ki m'un me'm m'ində dɔ'a'ti kin ɓəti. M'gər maji kadi tɔgi Luwə asi gaki kadi ində kum'ne go nya'ti ki adi'm biti dɔboy ndɔ'ti. ¹³ Nyando ki ingə rɔ'm'ti, un to nyandaji me kunme'ti ki me ndigi nan'ti me tɔ Jeju Kirisiti ki adi'je me kində rɔ nan'ti si'ə.

[‡] 1:4 1.4 1Ti 1.3

¹⁴ In ngəm go nyando ki adi'nu ki takul Ndil Luwə ki isi me'je'ti maji.

Kuwə rə ba lə Onejipər

¹⁵ In gər kadi nje ki dɔnangi Aji'ti mbeti m'in. Pijel in ki Hermojenn in mbunə'de'ti tɔ. ¹⁶ Ki ɔjido Onejipər, kadi ra maji lə Burəbe in dɔ me kəy'ti li'ə. Toki rɔta'ti, ulə dingəm me'm'ti taa taa. Ta rɔ'a sɔl'ɔ dɔ'm'ti me k'in'm kəy dangay'ti kin el tɔ. ¹⁷ Dɔkagilo ki te Rɔm'ti, sangi'm ki rɔ ki tinyi kati kadi ingə'm. ¹⁸ M'koy Burəbe Jeju kadi adi Burəbe Luwə oo kumtondoo lə Onejipər ndɔ gangi ta'ti. Taa inbe ki dɔ'i, in gər utə ndəgi de'gi pəti, kulə'gi pəti ki Onejipər ra adi m dɔnangi Epeji'ti.

2

Njerɔ lə Kirisiti ki maji

¹ In ngonn'm Timote, maji kadi uwə tɔgi ba me memaji'ti ki j'ingəi ki takul kində rɔ nan'ti me tɔ Kirisiti kin. ² Ningə nyando ki ingə rɔ'm'ti takum bulə de'gi'ti, maji kadi in ndo de'gi ki nje ra nya ki low'ə'ti ki asi gaki kadi ingi kaa, uni ndoi de'gi ki rangi kete tɔ. ³ Ingə kon sə'm to njerɔ ki maji lə Jeju Kirisiti. ⁴ Njerɔ madi dann njerɔ'gi'ti ki ge kadi n'nəl kibo ki dɔ'ne'ti, ki ində rɔ'ne ta nya'gi'ti ki rangi yo goto. ⁵ Nje kanyi ngodi ki a ingə nya kugə goji'ne loki re anyi ngodi kigo ndukun'ti el goto. ⁶ Nje ndɔɔ ki nje ra kulə ki tɔgi'ne ə a ra rɔnel dɔ kandi ko'ti kete. ⁷ Maji kadi in mərta dɔ ta'ti ki m'el'i kin maji ningə, Burəbe a adi tər kadi in gər'n ndəgi nya'gi pəti tigə.

Adi me'i olo dɔ Jeju Kirisiti'ti

⁸ Adi me'i olo dɔ Jeju Kirisiti'ti ki in ginn kaw'ti lə *Dabidi, Jeju Kirisiti ki ində taa dann nje koy'gi'ti kigo Poyta'ti ki maji ki m'nji m'ilə mbər'ə. ⁹ In tado Poyta

ki maji inbe kin ə, m'nji m'ingə'n kon. Doi m'in ki kulə gindi to de ki nje tol de be. Nan ta lə Luwə de ki asi dɔ'a goto. ¹⁰ Be ə, m'tugə ta'm njaki dɔ nya'gi'ti pəti tado nje'gi ki Luwə mbəti'de, kadi ingi kaa, ingəi kaji ki in me tɔ Jeju Kirisiti'ti, nan'ti ki kɔsikurə ki ratata tɔ. ¹¹ Ta ki m'a m'el kam in ta ki asi kadi de uwə kul'ə:

Re j'oyi nan'ti ki Kirisiti ə,
J'a j'isi kum ba nan'ti si'ə tɔ.

¹² Re j'uwəi tɔgi'je ba si'ə ə,
J'a j'onyibe nan'ti si'ə tɔ.

Re j'ene ji gər'i'ə el ə,
In kaa a ene n'gər'je el tɔ.

¹³ Re j'in nje ra nya ki low'ə'ti el ə,
In nje ra nya ki low'ə'ti.

Tadɔ a manji ta gər rɔ'ne el ratata.

Njera kulə ki rɔ'a sɔl'ɔ el

¹⁴ Maji kadi nanyi ki lo kolo me'de dɔ ta'gi'ti kin taa taa. Ki non Luwə'ti, el'de ki tɔgi kadi gakinan dɔ ta'gi'ti ki nda'de goto kin el. In kin a ra nya madi el, nan a tuji de'gi ki nje ko dɔ'a to tuji yo. ¹⁵ Ində dɔ rɔ'i'ti kadi in te non Luwə'ti to de ki asi, njera kulə ki rɔ'a sɔl'ɔ dɔ kulə'ti li'ə el, iləmbər Poyta ki maji ki rɔta'ti lə Luwə ki gorow'ə'ti. ¹⁶ Mbəti ta ki manji'gi ki nda'de goto ki ɔsi ta kunme. Toki rɔta'ti, nje'gi ki ta'gi ki be kin nəl'de, ndan'de ngal ki Luwə par par. ¹⁷ Nyando lə'de to to dobay ki aw ki kete kete kin be. Imene* ingi ki Pileti in mbunə de'gi'ti kin tɔ. ¹⁸ In sanyi kadi ta'ti ki rɔta'ti. Ningə eli eyina, nje koy'gi indəi taa lo koy'ti nga. In be ə, tuji ki kunme lə nje ki nan'gi. ¹⁹ Be kaa, ngirə kəy ki ngan ki Luwə ində kin isi lo kisə'ti. Luwə ndangi ta'gi kin dɔ'ti ene: Burəbe gər de'gi lə'ne bəti. Maji kadi de ki ra ki

* 2:17 2.17 1Ti 1.20

Ɔar tɔ Burəbe, kadi anyi sanyi kadi majel'ti. ²⁰ Me kəy ki bo'ti, de a ingə ngoo'gi ki ra ki ɔr eke ki ningə kasi par el, nan a ingə nje ki madi'gi ki rai'de ki kagi eke hanji tɔ. Nje ki nan'gi, in tado ra kulə ndo madi'gi par. Nje ki nungɪ, in tado ra kulə ki ndo'gi pəti tɔ. ²¹ Re de madi ar rɔ'ne njay do majel'gi'ti kin, a to to nyara kulə kɔsigon, ki kində ta dangi, ki nda'a to'ti tado be'a, ki ra go'a kete tado kulə'gi pəti ki maji.

Nje ra kulə lə Burəbe

²² Maji kadi ɔr rɔ'i kɔ me nyənn'gi'ti lə darɔ ki doƆagilo basa'ti. In sangi row ra nya ki dana, ki kunme, ki ndiginan, ki kisi ki nan ki lapiya, ki nje ki isi elita ki Burəbe ki me ki ar njay. ²³ Mbəti ta ki manji'gi ki pasira ki nda'a goto. Ta ki manji'gi ki be kin a re ki gaki nan. ²⁴ Toki rɔta'ti, de ki nje ra kuləbər kadi Burəbe, in de ki a gaki el. Nan in de ki a ɔji ndiginan lə'ne ki rɔ de'gi'ti pəti num, de ki asi ndo de'gi nya num. A in de ki a isi do ta'ti ki njeramajel'gi tɔ. ²⁵ Ki mindi ki sɔl lɔm ə a ilə'n ta de'gi'ti ki nje kɔs'ɔ ta. Do maji ə Luwə a ra adi inyəi gorow njiyə'de kadi tei me gər ta ki rɔta'ti, taa a təli uni hangal ki maji gogi. ²⁶ A tei me kuləkikiyə'gi'ti lə Su ki uwə'de dangay'ti, ginn tɔgi'ne'ti kadi rai ndigi li'ə.

3

Nya'gi ki a rai nya doƆboy ndo'gi'ti

¹ Maji kadi in gər toki me ndo'gi ki doƆboy'ti, kagilo'gi ki ngan a rei. ² De'gi a təli nje ra ta nya, nje ndigi nar. A in nje kində gu'de, nje kun do'de taa, ki nje kelta ki mal do tɔ Luwə'ti. A in nje təl rɔ'de go ta'ti lə nje Ɔoji'de'gi el. Ningə, a asi kadi rai oyo Luwə el tɔ. Taa a iləi Ɔoji do nya'gi'ti lə Luwə el tɔ. ³ K'oo tor de goto rɔ'de'ti, k'oo kumtondoo goto rɔ'de'ti, elita ki majel ndil

de'ti, panjiyə'de a ala mban. In nje ra nya ki to ki de'gi kanji koo kumtondoo, taa a in nje kosi ta nyara ki maji to. ⁴ A in njekundo nan, nje ra nya ki do togi'ti, kundo ta a tol'de njekumto'gi'ti. A ndigi ronel ki donangi'ti utə Luwə. ⁵ A oji gidi ro'de'ti toki n'in nje bol Luwə, nan toki rota'ti, manji ta gər togi lə kunme. Or ro'i ko kadi ko de'gi'ti ki be kin. ⁶ Mbunə ko de'gi'ti kin, a ingə nje ki isi uri me kay'ti lə dene'gi ki nje togi goto, uwəi'de me kuləkikiyə'gi'ti lə'de. Dene'gi kakin rosi ki majel, inyəi ro'de adi nyənn'gi ki dangi dangi lə daro. ⁷ Si ta ndo nya'gi'ti ki dokagilo'gi pəti, nan lo kadi asi tei me gər ta ki rota'ti goto ratata. ⁸ Toki dokagilo'ti ki kete, Janesi ingi ki Jambiresi osi ta *Moji kakin ə*, nje'gi kin kaa osi ta, ta ki rota'ti to. In de'gi ki nya'gi lə'de aw se'de me nyara ki majel'ti yo, ki kunme lə'de kaa, nda'a goto to. ⁹ Lo k'aw kete lə'de ki ngayn a goto, tado de'gi a gəri nyara'de'gi ki majel toki ndo'gi'ti ki kete, de'gi gəri nya ra'gi ki majel lə Janesi ingi ki Jambiresi kin be to.

Pol ndəji Timote kadi ngəm go nyando ki ingə ro'ne'ti

¹⁰ Nan in, ində kum'i oo'm me nya'gi'ti pəti: Me nyando'ti lə'm, me panjiyə'm'ti, me kojitara'gi'ti lə'm, me kunme'ti lə'm, me kisidoti lə'm, me ndigi nan'ti lə'm, taa me kuwəto'giba'ti lə'm to. ¹¹ In gər row ki de'gi indəi kum ndo tado Poyta ki maji, ki kon'gi ki ngayn ki m'ingə me bebo'ti ki Antiyosi, ki Ikoniyom, taa me be'ti ki Lisitir to†. To ki rota'ti m'ingə kon ngayn inbe, nan taa taa, Burəbe isi ori'm me nya'gi'ti kin ko. ¹² To ki rota'ti, de'gi pəti ki gei njiyə me bol Luwə'ti ki takul kində ro nan'ti lə'de me to Jeju Kirisiti a ingəi kon. ¹³ Nan de'gi ki nje mendul, ki njendon te'gi a awi kete

* 3:8 3.8 Tekitaga 7.11, 22 † 3:11 3.11 KNK 13-14

kete me majel ki ra'ti par par. Me kuløra'de'gi'ti, a ødi ndøgi de'gi toki inbe'gi kaa de'gi ki rangi ødi'de be to. ¹⁴ Nan ki øjido'i, maji kadi uwø go nya'gi pøti ki in ndo ø in ta to nya'gi ki røta'ti kin søm. Tado in gør de'gi ki ingø nyando kin rø'de'ti bøti[‡]. ¹⁵ Døkagilo ki in ki du'i ba bay ø in gør ta'gi ki ndangi ki ar njay læ Luwø kin. Ta'gi kin a asi kadi'nu nyagør ki røta'ti, ki a te sø'i kaji'ti ki takul kunme kadi Jeju Kirisiti'ti. ¹⁶ Tado Makitu ki ndangi læ Luwø pøti, Luwø adi Ndil'ne ki ar njay ra ki de'gi adi ndangi. Ningø nda'a to'ti tado ndo nya de, kadi øji'de adi mbøti nyara ki majel, tado ndaji de ad'a ra dana, tado ndo nya de kadi panjiyø in dana non Luwø'ti. ¹⁷ In be kadi de læ Luwø in ki kasinan berere me nya'gi'ti, kadi ra'n kulø'gi pøti ki maji.

4

Ilømbør Poyta ki maji

¹ In be ø, takum Luwø'ti ki takum Jeju Kirisiti'ti ki a gangi ta do de'gi'ti ki sii ki do'de taa ke nje koy'gi, ki tado tøl re li'ø ki Konbe li'ø: ² m'døj'i kadi ilømbør Ta kin par par, døkagilo'ti ki maji eke in ki majel. Ør de'gi tarow, ndøji'de do hal'ti ki majel, ulø dingøm me de'gi'ti ki takul nyando lø'i, ki kisido'ti ki kanji k'inyø ta. ³ Tado døkagilo a re non, de'gi a mbeti nyando ki røta'ti, ø a rai nya'gi kigo me ge'gi'ti lø'de. A sangi njendo de'gi nya ngayn ki a gugi do'de gugi kadi ndoi'de nya'gi ki mbi'de ndigi k'oo. ⁴ A uti mbi'de do ta'ti ki røta'ti, ø tøli rø'de go Su ki kudø'ti yo. ⁵ Nan in, maji kadi indø do rø'i'ti me nya'gi'ti pøti. Uwø rø'i ba me kon'gi'ti. Maji kadi in ra kulø kilømbør Poyta ki maji lø'i kin maji. Indø kum'i go ra kuløbør'ti læ Luwø maji to.

---

‡ 3:14 3.14 1.5, 2.2

Pol tɔlta ngodi

⁶ Kɪ ɔjɔdɔ'm, dɔkagilo re kadi m'ilɔ rɔ'm kadikare'ti m'adi Luwə nga. Dɔkagilo koy lə'm re nga. ⁷ M'ɔ rɔ kɪ maji, m'tɔl ta ngodi lə'm, m'ngəm go kunme lə'm. ⁸ Ngɔsine, nya kugəgoji nje tətɪ rɔ'gɪ, adi in nyara kɪ dana kɪ a to ratata isi nginə'm. Burəbe kɪ in njegangita kɪ dana, a adi'm ndɔ gangita'ti. A adi'm m'in par el, nan de'gɪ pətɪ kɪ ndigi təl'ə, ə sii nginəi ndɔ'a dfele.

Poyta'gɪ kɪ dɔboy'ti

⁹ M'dəj'i kadi ində dɔ rɔ'i'ti, ə re kalangi ingəm. ¹⁰ Tado Dəmasi inyə'm kɔ, ə aw Tesaloniki'ti, tado nya maji'gɪ kɪ dɔnangi'ti, kɪ dɔkagilo'ti kɪ bɔne uwə me'ə. Kiresansi aw dɔnangi Galasi'ti. Ningə Titi aw Dalmasi'ti tɔ*. ¹¹ Luki kɪ kar'ne ba par ə nanyi sə'm ne. In re kɪ Marki kum'i'ti adi'm tado a ra sə'm maji ngayn me kuləbər'ti kɪ in ji'm'ti†. ¹² M'ulə Tisiki me bebo'ti kɪ Epeji‡. ¹³ Dɔkagilo kɪ a re ə, un ku kul lə'm kɪ m'inyə me kəy'ti lə Karpusi, me be'ti kɪ Tirowasi§ kin ji'i'ti re'n adi'm. ɔy makitu'gɪ lə'm ji'i'ti tɔ. Kibo utə, in makitu ndar'gɪ kin. ¹⁴ Alegijandir* kɪ kɔdi ko nya'gɪ adi'm kon ngayn, nan Burəbe a ugə kigo kulə ra'a'ti. ¹⁵ In kaa, maji kadi ində kumkədi dɔ rɔ'i'ti rɔ'a'ti tɔ, tado mbətɪ ta'gɪ lə'je kɪ tɔgɪ'ne ngayn. ¹⁶ Ndɔ gangɪ ta'ti lə'm kɪ dɔkete, de kare kɪ re ra go'm'ti goto: de'gɪ pətɪ inyəi m'in kɔ. Kadi Luwə tudə majel kin dɔ'de'ti el. ¹⁷ Nan Burəbe in sə'm nan'ti. In ə adi'm tɔgɪ kadi m'ilə'n mbər Poyta kɪ maji li'ə m'tɔl'n ta'a, kadi de'gɪ pətɪ kɪ in *Juwipi'gɪ el oyi dɔ'a. In ə ɔri'm kɔ ta bɔl'ti. ¹⁸ Burəbe a ɔri'm kɔ

* 4:10 4.10 Kol 4.14; Plm 24; 2Ko 8.23; Gal 2.3; Tit 1.4 † 4:11 4.11 KNK 12.12,25; Kol 4.10 ‡ 4:12 4.12 KNK 20.4; Epe 6.21-22; Kol 4.7-8 § 4:13 4.13 KNK 20.6 * 4:14 4.14 1Ti 1.20

ta nya'gi'ti ki majel pəti. Ningə a aji'm tado Konbe li'ə ki dōran'ti tō. Tōji in li'ə ki dōkagilo'gi ki dōkagilo'gi!
*Amen.

Kuwə ji nan ki dōboy'ti

¹⁹ Uwə ji Pirisika num, Akilasi num adi'm. Taa uwə ji de'gi ki me kəy'ti lə Onejipōr tō†. ²⁰ Erasi nanyi bebo Korenti'ti. Tiropim in ki monyi adi m'inyə Mile'ti‡. ²¹ In sangi row kadi re kete non nanyi kul'ti. Ebulu, ki Pudansi, ki Linusi, taa Kilodiya ki ndəgi ngannkon'je'gi pəti uwəi ji'i.

²² Kadi Burəbe in sə'i, ningə kadi memaji li'ə nanyi sese pəti tō.

---

† 4:19 4.19 KNK 18.2; 2Ti 1.16-17 ‡ 4:20 4.20 KNK 19.22, 20.4, 21.29; Rōm 16.23

Ta lə Luwə Kunmindī kī Sigi
New Testament in Gor

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gor

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 1 Jun 2022

2c67456e-bce1-5ef4-9c95-47d2d9335aa4